

Sygn. akt I Nc 1707/17

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2017 roku

Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSR Rafał Cebula**

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2017 roku w Siemianowicach Śląskich

na posiedzeniu niejawnym

sprawy powództwa (...) Bank (...) S.A. w W.

przeciwko J. M.

w przedmiocie skierowania pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w trybie art. 267 (...)

POSTANAWIA

I. Zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu z następującym pytaniem prawnym:

czy przepisy dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. (Dz.Urz.UE.L 1993 Nr 95,29 ze zm.) w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, zwłaszcza art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, oraz przepisy dyrektywy 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. (Dz.Urz.UE.L 2008 Nr 133, ze zm.) w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG, zwłaszcza art. 10 i art. 22 ust. 1, należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie w dochodzeniu przez bank (kredytodawcę) przeciwko konsumentowi (kredytobiorcy) roszczenia podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty, w ramach postępowania nakazowego, określonego przepisami art. 485 § 3 kpc i nast.

II. Zawiesić postępowanie w sprawie – art. 177 § 1 pkt 3¹) kpc.

SSR Rafał Cebula

(...)

Powód (...) Bank (...) S.A. w W., działający przez pełnomocnika, złożył w tut. Sądzie pozew skierowany przeciwko pozwanemu J. M., domagając się wydania nakazu zapłaty kwoty 6788,21 złotych (około 1580 €) z kolejno obowiązującymi odsetkami umownymi, w postępowaniu nakazowym, na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty.

Powód dołączył do akt prawidłowo wypełniony i podpisany wyciąg z ksiąg bankowych nr (...) opiewający na sumę 5550,14 złotych (około 1290€) kapitału oraz 1238,07 złotych odsetek. Nadto złożył do akt wezwanie do zapłaty.

I. Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) Bank (...) S.A. w W. zawarł z pozwanym J. M. w dniu 21 grudnia 2015 r. umowę o używanie i wydanie karty kredytowej (nr (...)) w wysokości przekraczającej 200 €2. W związku z brakiem spłaty należności przez pozwanego, powodowy bank sporządził wyciąg z ksiąg bankowych wskazując sumę zadłużenia³.

Postępowanie nakazowe jest w Polsce bardzo popularnym sposobem dochodzenia roszczenia przez banki, zwłaszcza na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych. Powszechnie praktykowane jest przy tym, iż do pozwu dołącza się wyłącznie prawidłowo sporządzony i podpisany przez osoby uprawnione wyciąg z ksiąg bankowych, z pominięciem innych dokumentów potwierdzających istnienie stosunku prawnego z umowy kredytu konsumenckiego.

II. Przepisy prawa krajowego :

Kodeks postępowania cywilnego (D z.U.2014.101 j.t. ze zm.)

Zgodnie z treścią **art. 484¹ kpc**

[..]

§ 2. Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nakazowym na pisemny wniosek powoda zgłoszony w pozwie.

§ 3. Rozpoznanie sprawy następuje na posiedzeniu niejawnym.

Zgodnie z treścią **art. 485 kpc**

[...]

§ 3. Sąd może wydać nakaz zapłaty, jeżeli bank dochodzi roszczenia na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty.

[...]

Zgodnie z treścią **art. 486 kpc**

§ 1. W razie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, przewodniczący wyznacza rozprawę, chyba że sprawa może być rozpoznana na posiedzeniu niejawnym. [..]

Zgodnie z treścią **art. 491 kpc**

§ 1. Wydając nakaz zapłaty sąd orzeka, że pozwany ma w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zaspokoić roszczenie w całości wraz z kosztami albo wnieść w tym terminie zarzuty. [..]

Zgodnie z treścią **art. 492 kpc**

§ 1. Nakaz zapłaty z chwilą wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności. [..]

Zgodnie z treścią **art. 493 kpc**

§ 1. Pismo zawierające zarzuty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty. W piśmie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości, czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. [...]

Zgodnie z treścią **art. 494 kpc**

§ 1. Sąd odrzuca zarzuty wniesione po upływie terminu, nieopłacone lub z innych przyczyn niedopuszczalne, jak również zarzuty, których braków pozwany nie usunął w terminie. [...].

1) **Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz. U. 2014. 121 t.j. ze zm.)**

Zgodnie z treścią **art. 385¹ kc**

§ 1. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

§ 2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

§ 3. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

§ 4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

2) **Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2014. 1497 t.j. z póź. zm.)**

Zgodnie z treścią **art. 13:**

Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku: 1) imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego; 2) rodzaj kredytu; 3) czas obowiązywania umowy; 4) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy; 5) całkowitą kwotę kredytu; 6) terminy i sposób wypłaty kredytu; 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta; 8) zasady i terminy spłaty kredytu oraz w odpowiednich przypadkach kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy; 9) informację dotyczącą obowiązku zawarcia umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia; 10) w odpowiednich przypadkach informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie; 11) informację o konieczności poniesienia opłat notarialnych, o ile wystąpią; 12) informację o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu; 13) informację o skutkach braku płatności; 14) w odpowiednich przypadkach informację o wymaganych zabezpieczeniach kredytu konsumenckiego; 15) informację o prawie konsumenta do odstąpienia od umowy; 16) informację o prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem; 17) informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za spłatę kredytu przed terminem oraz zasady jej ustalania; 18) informację o prawie konsumenta do otrzymania bezpłatnej informacji na temat wyników przeprowadzonej w celu oceny zdolności kredytowej weryfikacji w bazie danych; 19) informację o prawie konsumenta do otrzymania bezpłatnego projektu umowy, na warunkach określonych w art. 12; 20) w odpowiednich przypadkach informację o terminie, w którym kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest związany informacjami, które przekazał konsumentowi.

Prawo Unii Europejskiej:

1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102EWG (Dz. U. UE I z dnia 22 maja 2008 r. ze zm.)

Zgodnie z treścią **art. 10**

1. Umowy o kredyt sporządza się w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku.

Wszystkie umawiające się strony otrzymują egzemplarz umowy o kredyt. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich przepisów krajowych dotyczących ważności umów o kredyt, które są zgodne z prawem wspólnotowym.

2. W umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły określa się:

a) rodzaj kredytu; b) dane identyfikacyjne i adresy umawiających się stron, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne pośrednika kredytowego; c) okres obowiązywania umowy o kredyt; d) całkowitą kwotę kredytu oraz warunki dokonywania wypłat; e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określony towar lub usługę lub w przypadku umowy o kredyt wiązany - towar lub usługę i ich cenę gotówkową; f)

stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania kredytu. Jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu, wyżej wymienione informacje dotyczące wszystkich stosowanych stóp; g) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili zawierania umowy o kredyt; podawane są wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy; h) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu; i) w przypadku gdy ma miejsce spłata kapitału w ramach umowy o kredyt na czas określony, prawo konsumenta do otrzymywania, na wniosek i bez opłat, w każdym czasie przez cały okres obowiązywania umowy o kredyt, zestawienia w formie tabeli spłat. Tabela spłat wskazuje należne płatności oraz okresy i warunki zapłaty takich kwot; poszczególne spłaty przedstawione są w tabeli w rozbiciu na mniejsze elementy w celu uwidocznienia spłaty kapitału, odsetek wyliczonych na podstawie stopy oprocentowania kredytu i, w stosownych przypadkach, kosztów dodatkowych; w przypadku gdy stopa oprocentowania nie jest stała lub gdy koszty dodatkowe mogą ulegać zmianie na mocy umowy o kredyt, tabela spłat zawiera jasne i zwięzłe wskazanie, że dane liczbowe zawarte w tabeli zachowują ważność wyłącznie do następnej zmiany stopy oprocentowania kredytu lub dodatkowych kosztów, zgodnie z umową o kredyt; j) w przypadku gdy opłaty i odsetki są płacone bez spłaty kapitału, zestawienie wskazujące okresy i warunki płatności odsetek i towarzyszących im stałych lub jednorazowych opłat; k) w stosownych przypadkach, opłaty za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których zapisywane są transakcje płatności, jak i wypłaty, chyba że otwarcie takiego rachunku nie jest obowiązkowe, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych, zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, oraz wszelkie inne opłaty powstałe w związku z umową o kredyt oraz warunki, na jakich opłaty te mogą ulegać zmianie; l) stopę oprocentowania mającą zastosowanie do opóźnionych płatności obowiązującą w chwili zawarcia umowy o kredyt oraz ustalenia dotyczące jej zmian, a także, w stosownych przypadkach, opłaty z tytułu zaległości w spłacie; m) ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności; n) w stosownych przypadkach, wzmiankę o konieczności poniesienia kosztów notarialnych; o) ewentualne wymagane zabezpieczenia i ubezpieczenia; p) istnienie prawa do odstąpienia lub brak takiego prawa, okres, w którym można z niego skorzystać, oraz inne warunki korzystania z niego, w tym informację o obowiązku spłaty przez konsumenta wypłaconego kapitału oraz odsetek zgodnie z art. 14 ust. 3 lit. b), a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym; q) informacje na temat praw wynikających z art. 15, a także warunki korzystania z tych praw; r) prawo do przedterminowej spłaty oraz procedurę przedterminowej spłaty, a także, w stosownych przypadkach, informację dotyczącą prawa kredytodawcy do otrzymania rekompensaty i sposobu jej ustalania; s) procedurę mającą zastosowanie przy korzystaniu z prawa do rozwiązania umowy o kredyt; t) informację, czy konsument może skorzystać z pozasądowego mechanizmu reklamacyjnego i odwoławczego, a jeżeli tak - sposoby dostępu do niego; u) w stosownych przypadkach, inne warunki umowy; v) w stosownych przypadkach,

nazwę i adres właściwego organu nadzorczego. 3. W przypadku gdy zastosowanie ma ust. 2 lit. i), kredytodawca w każdym czasie udostępnia konsumentowi bezpłatnie oraz przez cały okres obowiązywania umowy o kredyt zestawienie w formie tabeli spłat. 4. W przypadku umowy o kredyt, zgodnie z którą płatności dokonywane przez konsumenta nie są natychmiast odpowiednio zaliczane na poczet spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na warunkach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, informacje wymagane na mocy ust. 2 zawierają jasne i zwięzłe stwierdzenie, że taka umowa o kredyt nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty wypłat częściowych kredytu dokonanych na podstawie tej umowy, chyba że taka gwarancja jest udzielana. 5. W przypadku umów o kredyt w rachunku bieżącym, o których mowa w art. 2 ust. 3, w sposób jasny i zwięzły określa się: a) rodzaj kredytu; b) dane identyfikacyjne i adresy umawiających się stron, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne i adres pośrednika kredytowego; c) okres obowiązywania umowy o kredyt; d) limit kredytu oraz warunki dokonywania wypłat kredytu; e) stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy oprocentowania oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne odnoszące się do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmian stopy oprocentowania kredytu; jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania, wyżej wymienione informacje o wszystkich stosowanych stopach; f) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i całkowity koszt do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili zawierania umowy o kredyt; podawane są wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy zgodnie z art. 19 ust. 2 łącznie z art. 3 lit. g) oraz i); państwa członkowskie mogą zadecydować o braku obowiązku podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania; g) wskazanie, że od konsumenta będzie można żądać w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu; h) warunki, na jakich możliwe jest skorzystanie z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt; oraz i) informacje dotyczące opłat mających zastosowanie od momentu zawarcia takich umów o kredyt oraz, w stosownych przypadkach, warunki, na których te opłaty mogą zostać zmienione.

Zgodnie z treścią **art. 22 ust. 1**

W zakresie, w jakim niniejsza dyrektywa zawiera zharmonizowane przepisy, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać w swoim prawie krajowym ani wprowadzać do niego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie.

2) Dyrektywa Rady 93/13EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich Dz.U.EU.L z dnia 21 kwietnia 1993 r. ze zm.)

Zgodnie z treścią **art. 3 ust. 1 i 2**

Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodując znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta.

Warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej.

Zgodnie z treścią **art. 6 ust. 1**

Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

Zgodnie z treścią **art. 7 ust. 1**

Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów Państwa Członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami.

III. *Rozważania dotyczące pytania prawnego prejudycjalnego.*

Zgodnie z treścią art. 485. § 1 kpc sąd wydaje nakaz zapłaty, jeżeli powód dochodzi roszczenia pieniężnego [...], a okoliczności uzasadniające dochodzone żądanie są udowodnione dołączonym do pozwu. [...].

§ 3 Sąd może wydać nakaz zapłaty, jeżeli bank dochodzi roszczenia na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty.

Rozpoznanie sprawy w trybie nakazowym następuje na wniosek powoda (art. 484¹. § 2 kpc). Przy czym, jak przyjmuje się w literaturze prawniczej, wniosek ten jest dla sądu wiążący a sprawy tego rodzaju, nie mogą być rozpoznawane w trybie zwykłym⁴.

Postępowanie nakazowe opiera się więc na założeniu, że podstawa faktyczna roszczenia powoda została w całości udowodniona za pomocą dołączonych do pozwu dokumentów wskazanych w art. 485 kpc, także wyciągu z ksiąg bankowych⁵. Zwięźle ujął to zagadnienie Sąd Apelacyjny w Łodzi stwierdzając iż „Powołany przepis zakreśla konieczną, a zarazem wystarczającą, treść dokumentów stanowiących podstawę do wydania nakazu zapłaty. Powód zatem nie musi udowodniać wszelkich okoliczności uzasadniających dochodzone roszczenie, wystarczy że wykaże okoliczności uzasadniających wydanie nakazu zapłaty, a więc złoży dokumenty wyznaczone specyfiką zawartą w powołanym wyżej przepisie art. 485 KPC. Przepis ten m.in. umożliwia wydanie nakazu zapłaty w przypadku roszczenia banku i na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych, bowiem w myśl art. 485 § 3 KPC, Sąd może wydać nakaz zapłaty, jeżeli bank dochodzi roszczenia na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty.”⁶. A zatem decydująca dla wydania nakazu zapłaty, pozostaje wyłącznie ocena prawidłowości wystawienia dokumentu bankowego. Praktyka orzecznicza oraz literatura prawnicza podkreślają przy tym, iż w postępowaniu nakazowym kwestia ustalenia formalnych wymogów wyciągu jest badana przez sąd z urzędu, oceniana jako zasadnicza podstawa wydania nakazu zapłaty (pierwsza faza postępowania nakazowego⁷). W ten sposób realizowany jest obowiązek procesowy sądu ustalenia, zgodnie z treścią art. 486 kpc, czy nie istnieją formalne przeszkody do wydania nakazu zapłaty. Trzeba przy tym podkreślić, iż kryteria odmowy wydania nakazu zamykają się wyłącznie w pojęciach określonych w art. 485 § 3 kpc.

Uproszczony sposób dochodzenia roszczeń, w ramach postępowania nakazowego, pozwala zatem zawęzić powodowi materiał dowodowy do swoistego minimum (wyciągu z ksiąg bankowych), bez potrzeby udowodnienia rzeczywistych podstaw istniejącego roszczenia (np. umowy kredytu konsumenckiego)⁸.

Dopiero w tzw. drugiej fazie postępowania, wywołanego wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty, dłużnik bankowy może podnosić zarzuty będące środkiem obrony - zarzuty dotyczące umowy bankowej. Zgodnie bowiem z treścią art. 493 § 1 kpc, pismo zawierające zarzuty wnosi się do sądu, który wydał nakaz zapłaty. W piśmie pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości, czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.

Jak wynika z powyższej normy, dla konsumenta wnoszącego zarzuty, ważny jest więc nie tylko moment, w którym powinien wnieść zarzuty ale także istotne jest zachowanie określonej formy tych zarzutów. Nadto, zgodnie z treścią art. 19 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. pozwany (konsument) ma obowiązek uiścić trzy czwarte opłaty sądowej od zarzutów.

Prawomocny nakaz zapłaty korzysta z powagi rzeczy osądzonej (art. 353² kpc w zw. z art. 494 § 2 kpc). Dodatkowym przywilejem wierzyciela (przedsiębiorcy) jest także to, iż nakaz zapłaty od chwili wydania stanowi tytuł zabezpieczenia, wykonalny bez nadawania klauzuli wykonalności (art. 492 § 1kpc)¹⁰.

Ustawodawca unijny zarówno w dyrektywie 2008/48 Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady (...), jak i w dyrektywie 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.U.E.L 1993 Nr 95,29 ze zm.)¹², wyznaczył wspólne cele w postaci dobrze funkcjonującego rynku unijnego oraz zachowania wysokiego i równoważnego poziomu ochrony interesów konsumenta.

Powyższe cele realizowane są między innymi w art. 5 i 10 dyrektywy (...). Wskazane tam obowiązki informacyjne, których wykonanie powierzono przedsiębiorcy, są ważne dla świadomości konsumenta (z założenia, jako podmiotu słabszego) ¹³, gdyż dają mu sposobność dokonania oceny pozycji prawnej - ekonomicznej w jakiej znalazł się z kredytodawcą (pożyczkodawcą) i jednocześnie na tej podstawie, podjęcia decyzji czy zamierza ostatecznie wiązać się warunkami umowy sformułowanymi wcześniej przez tego ostatniego¹⁴. Podobne założenia upatruje się w treści art. 3 dyrektywy 93/13.

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości wielokrotnie zajmowało się kwestią zapewnienia realizacji warunków określonych w art. 3, 6 i 7 dyrektywy 93/13, a także art. 22 dyrektywy (...). W dwóch sprawach TS wypowiedział się także w kwestii zbliżonej do okoliczności zaistniałych w niniejszej sprawie, a dotyczących nakazów zapłaty¹⁵.

W wyrokach tych Trybunał zajmował się kwestią oceny przepisów krajowych nie zezwalających sądowi rozpatrującemu pozew o nakaz zapłaty na dokonanie oceny z urzędu, - mimo że dysponował on niezbędnymi w tym celu wszelkimi elementami prawnymi i faktycznymi - nieuczciwego charakteru warunku umownego. Okoliczności faktyczne w obu sprawach miały wspólny wątek, mianowicie, sąd krajowy dysponował wiedzą na temat okoliczności zawieranych umów, jak też posiadał dokumenty dotyczące umów (pożyczek konsumenckich)¹⁶.

Okoliczności niniejszej sprawy są jednak odmienne, a to, zdaniem Sądu, rodzi wątpliwość wymagającą zajęcia stanowiska przez Trybunał Sprawiedliwości.

Bank chcący uzyskać nakaz zapłaty przeciwko konsumentowi ma obowiązek złożyć wyciąg z ksiąg bankowych, czyli dokument który choć nie korzysta z żadnych przywilejów dowodowych, usuwa faktycznie w cień rzeczywistą podstawę faktyczną istniejącego zobowiązania. To z kolei oznacza, iż z przestrzeni prawnej obrotu gospodarczego, ocenianej przez sąd usunięta została jakakolwiek wiedza o realizowanych bądź nie realizowanych przez bank obowiązkach wynikających z przepisów o ochronie praw konsumenta.

Umowa bankowa zawarta między stronami mieści się w zakresie regulacji przepisów dyrektywy (...). Z kolei ustawa o kredycie konsumenckim z dnia 11 maja 2011 r. (Dz.U.2014.1497 j.t., ze zm.) zawiera przepisy służące do transpozycji dyrektywy (...) do prawa wewnętrznego.

Odmienność niniejszej sprawy od wskazanych wcześniej spraw z 2012 r. i 2016 r. rozpoznawanych przez TS, sprowadza się do tego, iż hiszpańskie sądy krajowe miały w sprawach tych możliwość podjęcia wątpliwości co do treści umów konsumenckich, gdyż dokumentami tymi dysponowały. Natomiast w niniejszej sprawie, Sąd ma obowiązek dokonać oceny, jednakże wyłącznie przez pryzmat prawidłowo sporządzonego wyciągu z ksiąg bankowych. Umowa kredytowa w niniejszej sprawie jest bowiem usunięta całkowicie w cień na podstawie obowiązującego prawa (postępowanie nakazowe). Sąd nie ma więc materiału dowodowego na podstawie którego, mógłby powziąć wątpliwości dotyczące tego, czy zrealizowane zostały obowiązki informacyjne wobec konsumenta (art. 5 i 10 dyrektywy (...)), czy umowa nie zawiera nieuczciwych warunków (art. 3 dyrektywy 93/13) itp. Innymi słowy, na Sądzie spoczywa obowiązek dokonania oceny relacji prawnej między stronami, jednakże wyłącznie w zakresie wyznaczonym przez dokument będący wyciągiem sporządzonym przez samego zainteresowanego. Co istotne, ocena ta jest zupełna, bo zamyka się w ramach oceny formalnej wyciągu, zgodnie z polskim porządkiem prawnym.

Sąd dokonując oceny dopuszczalności wydania nakazu zapłaty, wedle treści art. 485 § 3 kpc, musi rozwikłać wątpliwości co do tego, czy postępowanie nakazowe prowadzone na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych nadmiernie nie utrudnia, czy wręcz uniemożliwia konsumentowi podjęcie obrony praw wynikających z systemu ochrony konsumentów, w tym także prawa Unii (...). Przeszkodą dla konsumenta, miałyby być z jednej strony nieujawniona przed sądem warstwa więzi prawnej między nim a bankiem, a także przerzucenie na konsumenta całego ciężaru wykazania okoliczności, o których mowa w ustawie o kredycie konsumenckim oraz art. 385¹ kc - przepisów transponujących założenia omawianych dyrektyw.

Trybunał rozpoznając już liczne sprawy, w których dokonywał oceny przepisów prawa krajowego przez pryzmat art. 6 i 7 dyrektywy 93/13, stwierdzając niedopuszczalność ograniczania sądów krajowych w prowadzeniu dochodzenia w kierunku ustalenia nieuczciwych warunków umów, posługiwał się między innymi kryterium niezbędności dysponowania wszelkimi elementami prawnymi i faktycznymi pozwalającymi na ocenę nieuczciwego charakteru umowy¹⁸. W niniejszej sprawie, Sąd nie ma szerokiej wiedzy o okolicznościach w jakich doszło do zawarcia umowy oraz samej treści umów, tym samym nie wie czy zachowane zostały np. obowiązki informacyjne wymagane w art. 5 i 10 dyrektywy (...), a także czy nie została zachwiana znacząco równowaga w umowie pożyczki konsumenckiej oceniana w świetle treści art. 3 dyrektywy 93/13 (odpowiednik art. 385¹ kc). W ten jednak sposób cały ciężar powoływania się na nieuczciwe warunki umowy, niezachowania warunków informacyjnych przez przedsiębiorcę przerzucone zostają na konsumenta. W ocenie Sądu, dotyka to w regulacje art. 3 i 6 dyrektywy 93/13 a także liczne zapisy dyrektywy (...).

Wskazanie przez ustawodawcę wyraźnej podstawy (dołączenie wyciągu z ksiąg bankowych) do wydania nakazu zapłaty, zgodnie z treścią art. 485 § 3 kpc i art. 486 kpc, zawężając jednocześnie ocenę sądu do ustalenia czy zachowano formalne warunki wyciągu, budzi istotne wątpliwości co do przydatności tych przepisów z punktu widzenia realizowanych założeń wyznaczonych omawianymi dyrektywami. Wątpliwość Sądu, jest tym bardziej uzasadniona, gdyż sam Trybunał Konstytucyjny uznał w jednym ze swych orzeczeń z 11 lipca 2011 r.¹⁹, iż wyciąg z ksiąg rachunkowych wystawianych przez fundusze inwestycyjne, nie może być uznany za jakikolwiek wiarygodny dowód, prowadzący do wykazania roszczenia²⁰. Między innymi można przeczytać w uzasadnieniu tego orzeczenia, iż przyznanie mocy prawnej dokumentu urzędowego wyciągom z ksiąg rachunkowych jest „rażącym osłabieniem pozycji procesowej konsumenta, który w wypadku przedłożenia sądowi przez przeciwnika procesowego wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu, chcąc uzyskać oddalenie pozwu, jest zmuszony udowodnić nieprawdziwość treści takiego dokumentu, wbrew ogólnym zasadom ciężaru dowodu”²¹. Jakkolwiek ustawowo wyciąg z ksiąg bankowych na chwilę obecną nie korzysta z żadnego przywileju dowodowego (nadającego mu szczególnej mocy dowodowej), to jednak przepis art. 485 § 3 kpc pozwala na przyjęcie wyciągu jako samoistną podstawę faktyczną dochodzonego roszczenia a następnie wydania nakazu zapłaty. Dlatego też zapis dotyczący możliwości dochodzenia roszczenia na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych budzi istotną wątpliwość z punktu widzenia ustawodawstwa unijnego.

W ocenie Sądu, wykładni wymagają więc przepisy art. 22 ust. 1 in fine dyrektywy (...), , oraz art. 6 ust. 1 i 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 pod kątem tego, czy przepisy te nie stoją na przeszkodzie w dochodzeniu roszczeń bankowych przeciwko konsumentowi w postępowaniu nakazowym na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych, określonych w art. 484¹ kpc w zw. z art. 485 § 3 kpc i nast.

Mając na uwadze powyższe, zdaniem Sądu, dokonanie wykładni powołanych wyżej przepisów dyrektywy 93/13 oraz (...) we wskazanym zakresie bądź szerszym, o ile Trybunał uzna to za stosowne, jest niezbędne dla dalszego kierunku prowadzonego postępowania w niniejszej sprawie i wydania stosownych decyzji rozstrzygających sprawę.

Wykładnia Trybunału pozwoli Sądowi w niniejszej sprawie na ocenę skuteczności dowodowej wyciągu z ksiąg bankowych, a nadto pozwoli wyjaśnić czy przepisy o postępowaniu nakazowym na podstawie wyciągu, ograniczające Sąd wyłącznie do badania owego dokumentu, przerzucając na konsumenta całą inicjatywę dowodową wykazania nieuczciwych warunków umowy czy niezachowania obowiązków informacyjnych przez przedsiębiorcę, nie naruszają treści przepisów art. 22 ust. 1 dyrektywy (...) i art. 6 i 7 ust. 1 dyrektywy 93/13, co zwalniałoby Sąd od ich stosowania.

W związku z zadaniem pytaniem prejudycjalnym, Sąd zawiesił postępowanie w sprawie – art. 177 § 1 pkt 3¹⁾ kpc.

Kierując się powyższym Sąd orzekł jak w sentencji.

SSR Rafał Cebula

ZARZĄDZENIE

Odpis postanowienia z pouczeniem doręczyć:

pełn. powoda.

pełn. pozwanego

kal. 7 dni.

1 Wszystkie przywoływane orzeczenia Sądu Najwyższego są publikowane na stronie (...) orzeczenia Sądów Apelacyjnych na stronie orzeczenia.ms.gov.pl

2 Dowód: wyciąg z ksiąg bankowych oraz wezwanie do zapłaty karta 7-8 akt sprawy.

3 Dowód: ibidem.

4 A. M. Kodeks postępowania cywilnego Tom II. Komentarz Art. 367-729, pod red. A. M. (2) i K. W. 2016, str. 560.

5 Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi - I Wydział Cywilny z 2016-10-12, I ACa 415/16).

6 ibidem.

7 Por. postanowienie SN z dnia 14.02.2014 r., sygn. II CSK 291/13, także M. M. Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz T. I, Art. 1 – 505³⁸, pod red. M. M., W. 2015, str. (...)–67.

8 Por. stanowisko orzecznictwa w analogicznych sprawach prowadzonych w związku dochodzonymi roszczenia w ramach postępowania nakazowego na podstawie weksla: wyrok SN z 11 lutego 2015 r., I CSK 133/14; wyrok SN z 8 maja 2014 r., V CSK 376/13, wyrok SN z 25 kwietnia 2013 r., sygn. V CSK 233/12.

9 Dz. U. 2014.1025. t. j.

10 Przepisy o postępowaniu nakazowym, były także przedmiotem oceny przez pryzmat zgodności z Konstytucją RP, choć w ograniczonym zakresie i nie przez pryzmat ich zgodności z art. 76 Konstytucji określającego standardy ochrony konsumenta. Trybunał Konstytucyjny w 2006 r., oceniając przepis art. 493 § 3 kpc (dotyczący potrącenia), przy okazji jednak przedstawił ogólną ocenę postępowania nakazowego stwierdzając, iż postępowanie to nie narusza zasady sprawiedliwości proceduralnej i „...ma na celu stworzenie jednolitej procedury, przeznaczonej do szybkiej realizacji roszczeń wynikających z dokumentu o wysokim stopniu pewności. Przewlekłości postępowania nakazowego ma przeciwdziałać sformalizowanie jego drugiej fazy przez ograniczenie procesowych środków obrony pozwanego i możliwości modyfikacji pozwu” - uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 stycznia 2006 r., sygn. SK 55/04.

11 Zwana dalej dyrektywą (...) lub dyrektywą w sprawach umów o kredyt konsumencki.

12 Zwana dalej dyrektywą 93/13.

13 Wyrok Trybunał Sprawiedliwości (dalej TS) z 14.06.2012 r. w sprawie C-618/10 B. E. de C., pkt 39; wyrok TS z 14.03.2013 r. w sprawie C-415/11 M. A., pkt 44; oraz wyrok TS z 21.04.2016 r. w sprawie C-377/14 E. R. pkt 63-64, wyrok TS z 4.06.2009 w sprawie C-243/08 P. G., pkt 22.

14 Wyrok TS z 26.02.2015 r. w sprawie M., sygn.C-143/13, pkt 74.

15 Wyrok TS z 14.06.2012 r. w sprawie C-618/10 B. E. de C., oraz wyrok TS z 18.02.2016 r., w sprawie C-49/14. (...) SA.

16 Pkt 29-30 wyrok TS z 14.06.2012 r. w sprawie C-618/10 B. E. de C.; pkt 14-19 wyrok TS z 18.02.2016 r., w sprawie C-49/14. (...) SA.

17 Wyrok TS z 21.04.2016 r. w sprawie C-377/14 w sprawie E. R., pkt 50.

18 wyrok TS z 14.06.2012 r. w sprawie C-618/10 B. E. de C. 57; wyrok TS z 18.02. 2016 r., w sprawie C-49/14, (...) SA. pkt 14-19; wyrok TS z 4.06.2009 w sprawie P. G., pkt 32.

19 Co prawda w sprawie dotyczącej ustawy o funduszach inwestycyjnych i oceny ustawowej uprzywilejowanej pozycji dowodowej wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu - jako dokumentu urzędowego.

20 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 lipca 2011 r., sygn. akt P 1/10.

21 stanowisko to zresztą można było dostrzec także przed orzeczeniem TK, przykładem jest choćby uzasadnienie uchwały Sądu najwyższego z 7 października 2009 r., w sprawie o sygn. akt III CZP 65/09, publ. OSNC nr 4/2010, poz. 51.